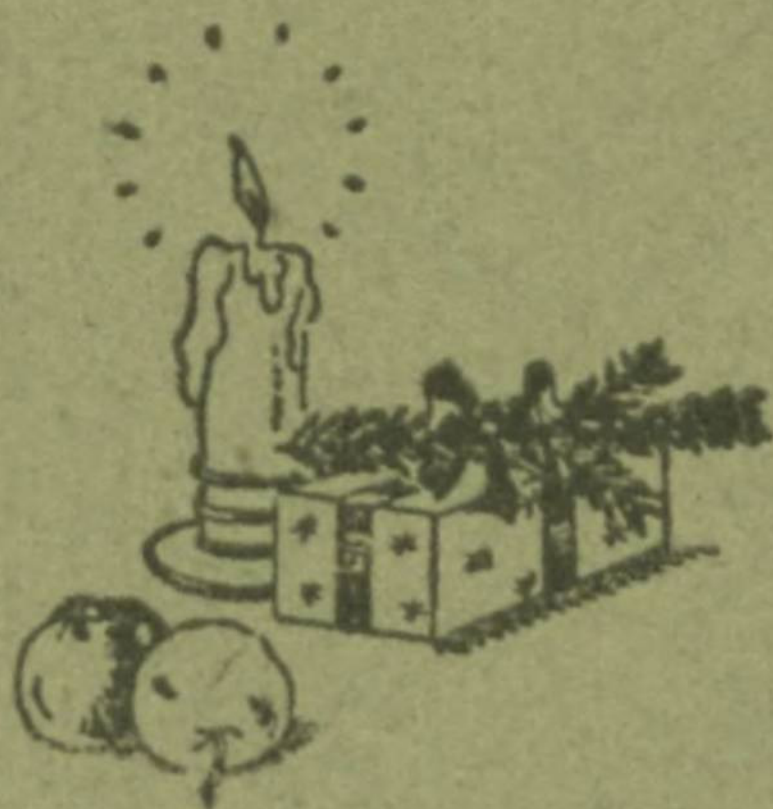

ВАСИЛЬ СИМЧУК

Св. о. Миколай

П'ЄСА НА ОДНУ ДІЮ

НАКЛАДОМ АВТОРА

ВАСИЛЬ СИМЧУК

Св. о. Миколай

П'ЕСА НА ОДНУ ДІЮ

НАКЛАДОМ АВТОРА

О С О Б И:

1. МАМА.
2. МАРІЙКА.
3. АННА.
4. СДЛАВКО.
5. ВАСИЛЬ.
6. ЧОРТ.
7. АНГЕЛ ХОРОНИТЕЛЬ.
8. АНГЕЛ ПІСЛАНЕЦЬ БОЖИЙ.
9. СВ. О. МИКОЛАЙ.

С Ц Е Н А.

Звичайна українська кімната. На стіні образ Преч. Діви Марії і Святого о. Миколая. Посередині стіл. Коло столу мама вишиває, а 4 дітей готують лекції. Василь щось струже.

Я В А.

МАМА: Марійко! Поцеруй хлопцям на завтра скарпетки, щоб мали в чім іти до школи.

МАРІЙКА (шукає скарпетки, церує і нарікає): Я так багато маю вчитися, а тут лише слухай і слухай. Учитель в школі — слухай, що я кажу, отець на релігії — слухай, що я кажу. Ще й мама вдома —

слухай, що я кажу. Ой, бідна та дитина. Лише слухай і слухай, а тебе ніхто не хоче слухати. А це що таке?

МАМА: Церуй, доню, церуй, та не відворкуй. Чейже ти добре знаєш, що четверта Заповідь Божа каже: «Тата і маму треба слухати». Ти ж знаєш вже добре, що тато і мама — це перші по Бозі.

ВАСИЛЬ: А вчителя — також треба слухати?

МАМА: А як ти, сину, думаєш? Та ж ти добре знаєш, що вчителів треба завжди слухати. Вони в школі заступають родичів, учать дітей і нагадують, щоб робили лише добре, а ніколи не робили злого. Учителі, це найбільші добродії людства.

СЛАВКО: Мамо! А звідки беруться вчителі та священники?

МАМА: Вчителі та священники вчилися також в школах. Спершу вчилися в народних школах, потім у гімназії, або в семінарії, а далі ще в вищих школах.

АННА: Мамусю! А то є такі великі школи?

МАМА: Так, дитинко! Школи є різні. В одних вчать на вчителів, в інших на священників, в інших на лікарів, адвокатів, на інженерів, ремісників усякого роду. На всякі звання є відповідні школи.

СЛАВКО: О, то я буду вчитися на священника.

МАМА: Нехай тобі дитинко Бог помагає. Дуже мене це тішить.

ЧОРТ (дзвонить за куртиную і співаючи входить):

Я пан світа, по всі літа,
Я лихом кермую.

Непослушних і нечемних
Діточок купую.
Непослушних і нечемних
Діточок купую.
Купив собі Ірку,
Катросю й Степана,
І Андрея, і Ларису,
Й нечемного Йвана.
Уга! (Входить).

Добрий вечір, діти!

ВСІ (діти ховаються, туляться до мами та кричать): Ой, а це що таке страшне?

ЧОРТ: Тихо, діти, тихо! Я нікому зла не роблю. Я лише добре дітям роблю. Я прийшов, бо почув, що ви дуже хочете яблук. Тут у сусіда в льоху є дуже добрі яблука. Я вам допоможу трохи собі взяти. Ви знаєте, що я своїм дітям завжди допомагаю.

МАМА: Свят, свят, свят! А на що ж мені твої яблука?

ЧОРТ: Бабо! А чого ж ти так кричиш? Який я тобі сват? Чого ти так перелякалася? Чого ти свата на поміч кличеш? Подивися на мене, який я гарний хлопець. Який у мене язик, хвість а які гарні роги. Це вся краса.

МАМА: А чого ж ти в нас шукаєш?

ЧОРТ: Я прийшов намовити твоїх синів на яблука. Може котрий з них захоче бути такий гарний, як я.

МАМА: Ох, Боже! То ж ти хочеш, щоб моя дитина чортом була?

ЧОРТ: А чого ж ти Бога на поміч кличеш? Та ж ти добре знаєш, що я Бога не люблю.

МАМА: Але ми Бога любимо!

ЧОРТ: Я не до тебе прийшов. Я прийшов до дітей.

МАМА: А діти чиї? Як не Божі й мої?

ЧОРТ: Ет, ти дурна. Чейже і я маю своїх дітей.

МАМА: А ти, чорте поганий. Пріч від мене.

ЧОРТ: Хлопці! Яблука в льоху незамкнені, а як на них дивитися, то аж слина з носа капає. (Василь вилазить з криївки).

ВАСИЛЬ: А добрі?

МАМА: А ти, чорте поганий! Чого ти прийшов моїх дітей злого вчити? Та ж ти добре знаєш, що чуже без дозволу брати, — гріх.

ЧОРТ: Ей, ти, дурна бабо. Ти не знаєш, що тепер, хто чужого не хоче, той і свого не має!

МАМА: А ти, проклятий чорте! Я вчу своїх дітей тяжко заробляти, а солодко з'їсти. А ти що моїм дітям говориш?

ЧОРТ: Ет, пусте! (Підскакує і співає):

А я собі чорт, чорт. —

Я хлопць мотонний,

То клапатий, то кудлатий.

Все таки гонодний. Уга!

МАМА: Мати Божа. — Ісусе Сину Божий, допоможи мені цього чорта з хати вигнати. (Хрестить чорта): Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь. Пріч від мене, сатано!

ЧОРТ (схопившись за живіт, кричить): Ох, проклята бабо. Ох, як мене вдарила.

МАРІЙКА: Мамо! А чим ви так чорта вдарили, що він так скрутився?

МАМА: Словом Божим. Бачите, діточки, словом можна більше зробити, як руками.

ВАСИЛЬ: Як то словом?

МАМА: Так, дитинко! Слова говориться добрі і злі. Чорт Христа боїться і від нього втікає.

ВАСИЛЬ: А я чорта зовсім не боюся. От і його деколи треба послухати. Ось у нас нема яблук, купити нема де, продати не хочуть, хіба чорта треба послухати і...

МАМА: Сину, хто чорта слухає, той неразбуком дістане. Чорт, це злий дух. Він лише до злого намовляє. Ти, дитинко, добре знаєш, що чуже брати без дозволу, це великий гріх.

СЛАВКО: О! Я раз пішов у чужі яблука, але тоді я дістав — дістав. Ой, Господи, — Господи. Від того часу я вже чужого не беру. Я тоді лише одне чуже яблуко підняв.

МАМА: Так? Я про це зовсім не знала й не чула.

СЛАВКО: Мамо! Мені соромно було говорити, що я в чужий сад ходив. Тому я нікому не говорив, лише пішов другого дня до церкви, висповідався і від того часу вже ніколи чужого не рушу. Ще й іншим казую.

ВАСИЛЬ: А я кілька разів був у чужих яблуках. Нарвав і втік.

МАМА: Сину! Добрі діти родичам вінець, а лихі кінець. Не будеш мене слухати, побачиш, що з того вийде. Я тобі кажу: «Чужого без дозволу не руш!»

ВАСИЛЬ: Мамо! Про мене прошу зовсім не клопотатися. Я вам сорому не зроблю. Прошу мені купити яблук, як нема де і ніхто не хоче продати.

МАМА: Дитинко! Без яблук — можна обійтися. В чуже йти, це гріх і сором. Ти, бачу, таки не хочеш мене слухати.

ВАСИЛЬ: Мамо! Я хочу вас слухати, але таки яблук хочу.

МАМА: Ет, ти вже не добра дитина.

АННА: Мамусю! А котрі ж то діти добрі?

МАМА: Ті діти, що ходять до церкви, ранком і ввечері моляться про своє здоровля, про родичів, про борців за волю України, ходять до школи, гарно вчаться, та слухають родичів і учителів, це добрі діти. А котрі цього не роблять, — то злі.

АНГЕЛ (дзвонить за куртиною і входить):
Слава Ісусу Христу!

ВСІ: Слава на віки. (Підходять до Ангела й приглядаються).

АННА: Мамусю! А це хто?

АНГЕЛ: Я Ангел Хоронитель. Мій дух ходить за кожною дитиною, посилає їй добрі гадки, а яка дитина мене слухає, то дуже щаслива. Тв дитину люблять родичі, вчителі і всі люди. Та дитина одержить від святого отця Миколая гарний дарунок.

АННА: А ти знаєш, яка дитина добра, а яка зла?

АНГЕЛ ХОР.: Знаю, бо мій дух є лише коло добрих дітей, а дух все бачить і є всюди. А кожний добрий вчинок я записую в небі до золотої книги, і нас це дуже радує. Як дитина зле робить, то антел в небі плаче.

МАРІЙКА: А чи недобра дитина може по-
правитися?

АНГЕЛ ХОР.: Так! Треба із злих вчинків
вистовідатися і зла більше не робити.
Слухайте, діточки, доброго духа і будете
рости батькам на потіху, а Україні на
честь і славу. Я йду від вас до неба, при-
готувати добрим дітям гарні дарунки. Бу-
вайте здорові!

ВСІ: Бувай здоров! Бувай здоров!

ВАСИЛЬ: О, а я забув спитати ангела, хто
опікується злими дітьми?

МАМА: Я тобі сама скажу. Злими дітьми
опікується чорт і лише їх до злого на-
мовляє.

СЛАВКО: О, то ми будемо добрими дітьми.

ЧОРТ (через двері, виставивши голову): Ге-
ге, я все слухав під дверима. Не слухайте
того білого. Слухайте мене, я буду вам та-
том і мамою. Хто мене слухає, той має
яблука, гроші і все добро. Мої діти не раз
і в криміналі бувають і не раз трохи бу-
ком дістануть, але то байка.

СЛАВКО: А ти, дурний чорте! Чого ти нас
так обдурюєш? Та ж як б'ють, то болить!

ЧОРТ: Ти дурний, я мудрий. Як тебе б'ють,
то мені не болить. Як ти плачеш, то я тан-
цюю. Твій плач, то моя музика.

ВСІ: А ти, дурний чорте! Чого ти нас так
дурюєш?

ЧОРТ: Я хочу, щоб ви мене слухали, мені
помагали, може в котрогось і з вас роги
вироснуть.

МАМА: Пріч, сатано, від моїх дітей! Во Ім'я
Отця, і Сина, і св. Духа, Амінь.

ЧОРТ (дзвонить ланцюгами, утікає і кричить): Хлопці за мною! У мене є яблука в льоху і все добро!

СЛАВКО: Мамо! Я забув. Панотець говорили, що завтра свято отця Миколая. Добрі діти дістануть дарунки від св. о. Миколая, а злі від чорта.

МАМА: Так! Св. о. Миколай в день свого свята дає добрим дітям дарунки. Але як бачиш — і чорт чогось до нас заглядає.

МАРІЙКА: Мамусю! А чи ми і цього року дістанемо також дарунки? Я минулого дістала від св. Миколая дуже гарні черевички й суконку.

МАМА: Не знати, дитинко. Ми тепер далеко від рідних земель. Ми на чужині. Чи нас тут св. о. Миколай знайде, годі нині сказати.

АННА: Мамусю! Я часто пригадую нашу рідну хату, садок коло хати, бжолки у садку, худобу в стайні, поле, город, школу, церкву і нашу Україну. Боже, Боже! Як там гарно, весело і мило, а тут смуток і смуток. Чужина й чужина. Мамо! Я однак кожного дня мрію, щоб повернутися додому в рідну Землю, в нашу любу Україну.

ВАСИЛЬ: А де ж наш тато?

СЛАВКО: А ти забув, що наш тато загинув за волю України, за її честь і славу! Тобі яблука забили голову, що й про свого рідного батька забув. От дитина.

ВАСИЛЬ: Ні, братіку, я не забув, я його часто пригадую, бо він боровся за волю Рідної Землі.

СЛАВКО: Знаєш, братіку, я зробив би літак, полетів би в рідну землю хоч на хвилину, та поглянув, що там діється. Я цікавий, чи багато наших людей ще на рідній землі, що роблять наші борці за волю нашого народу в лісах та борах. Потім вернувся і вам усе оповів. Але дарма, я ще малий.

МАРІЙКА: В мене зараз постала думка, піти на могилу батька, помолитися за його душу та благати Господа, щоб кров його, як борця за волю України не пішла на марне, щоб Господь умилосярдився над нами й дарував волю нашій вітчизні.

ВАСИЛЬ: Я також думаю, щоб ми ще якийсь час перемучились, поневіряючись тут на чужині, а потім вернулись до Рідної Землі. А я все ж таки думаю, як би дістати яблук. Я вже дуже давно куштував. Оце згадав, і аж слина потекла. Вже й до чорта пішов би, щоб лише дістати.

МАМА: Ет, тобі дитинко, пусте вбилося в голову.

ВАСИЛЬ: Мамо! Та ж їсти треба, чи ні? Я свою Рідну Землю так люблю, як ніхто в світі. Але і яблук хочу.

МАМА: Добрій дитині вистачить сказати один раз, і вона послухає, а лихий і 10 раз, то вона все своє. Хочеш, слухай мене, а не хочеш, побачиш, що буде. От радше, діточки, помолімося до Матінки Божої і до св. о. Миколая про волю нашої любої Неньки України.

ВСІ: Добре, добре! Ставаймо до молитви.
(Тут Василь виходить).

МАМА: Говоріть, діточки, за мною. Пречиста Діво Маріє, Опікунко Українського Народу, і Ти, святий Отче Миколаю! Умилосердіться нал нашим бідним народом, виєднайте у Господа волю України, щоб наш нарід зазнав кращої долі, щоб міг вернути в рідну хату, на свою любов Україну, яку ми так щиро любимо. Подай, Боже, Амінь.

ЗА СЦЕНОЮ (чути плач, крик і биття): А ти, лайдаку, ти ідеш по чужі яблука. Попро-си, я тобі дам, а сам не бери. Хто тебе так навчив — мама чи вчитель у школі. Лайдаку!

АННА: Мамо, мамо, Василька хтось б'є.

МАМА: Хай б'є. Добру дитину не б'є ніхто. Хай-го чорт учить, не я.

ВАСИЛЬ (вбігає з плачем і криком): Ой, ой, та й болять же як.

АННА: Васильку! Чого ти плачеш?

ВАСИЛЬ: Я хотів лише кілька яблук узяти, а сусід ізза дверей буком, буком, що я ледве втік.

АННА: Бідний Василько, бідний. Дістав, бідний, дістав.

МАМА: Нема чого його жалувати. Злий дух його вчив, як треба мами слухати. Бачите, діточки, чорт з доброї дитини робить злу, а не раз і зі злої зробить і добру.

ВАСИЛЬ (цілує маму в руку): Мамо — прошу мені це дарувати, я від нині буду доброю дитиною. Завтра піду до церкви, висповідуюся і вже буду слухати не лише вас і пана учителя, але і всіх старших.

МАМА: Нехай тобі, дитинко, Бог твою провину простить, я тобі прощаю.

ВСІ: І ми тобі прощаємо.

ВАСИЛЬ: Мамо! А де ж той чорт? Та ж він зі мною не був, і я його не бачив.

СЛАВКО: Чорт, це злий дух. Він ходить за дитиною і все намовляє її до злого. Якщо йому вдасться дитину намовити до злого, тоді він дуже радіє, а як дитина плаче, тоді чорт танцює.

ЧОРТ (відкриває двері і здалека): А що, Васильку, є буба, га?

ВАСИЛЬ: Мамо! Чого він з мене сміється? Де бук?

ВСІ: Де бук? Де бук? (Шукають бука, а чорт гримнув дверми й утік).

МАМА: Бачите, діточки, як чорт радіє, що Василько дістав.

ВАСИЛЬ: Мамо! Я свято присягаюсь, що віднині буду доброю і служняною дитиною. Я переконався, що зле зробив, але більше цього не буде.

ВСІ: Побачимо. Побачимо.

АНГЕЛ ХОР. (вбігає веселий): Тихо, діти. Іде Ангел, Післанець Божий записувати на дарунки. Я казав йому, що ви всі добрі діти і Василько теж поправився.

АНГЕЛ П. Б. (входить): Мир вам, любі діти.

ВСІ (приглядаються цікаво).

АНГЕЛ П. Б.: Я Ангел Післанець Божий. Ходжу з хати до хати й записую добрих діточок на дарунки від св. о. Миколая. Ваш Ангел Хоронитель казав мені, що ви всі чемні діти. Любите Бога, маму, тата, рідну Землю Україну, просите Господа про волю

України, про щасливий поворот до Рідної Землі. Всі ходите до церкви та до рідної школи, і добре вчитесь.

АНГЕЛ ХОР.: Так. Ці діти дуже добрі й чемні.

АНГЕЛ П. Б.: А де ж ваш батько?

ВАСИЛЬ: Батько наш згинув за волю України, за її честь і славу!

АНГЕЛ П. Б.: А де впав?

ВАСИЛЬ: Упав у бою в рідному селі, перед самою церквою. Вороги хотіли вдертися до церкви, збезчестити її, збезчестити нашу віру, та наш український народ.

АНГЕЛ П. Б.: А як же ж то вороги безчестять церкву?

ВАСИЛЬ: Входять до церкви в шапках, висміюють наших святих, мучеників за віру Христову, за народ, говорять проти Бога й проти церкви.

АНГЕЛ П. Б.: Так, дитинко. Ти розумний хлопчик. Ти будеш доброю дитиною свого краю. А де ж батько похований?

ВАСИЛЬ: Похований коло церкви на горбку.

ХЛОПЦІ: Батько наш з борцями за волю України боронив святу церкву. Однак вони несподівано оточили їх, забрали в неволю, тільки батько не хотів живцем датися, і один з ворогів пробив йому груди, і батько впав трупом. Вороги затягли батька до рова і накрили ріщам. Народ ушанував борця за волю і справив йому величавий похорон.

АНГЕЛ П. Б.: Дуже мене, діточки, радує ваша любов до своєї Церкви, до борців за волю України, до Рідної Землі й до свого Народу. Хай же, діточки, вас Бог благо-

словить, ростіть мамі на потіху, а Неньці
Україні на честь і славу.

ХЛОПЦІ: Й на загибель нашого ворога.

АНГЕЛ П. Б.: Любі діточки! Я вас запишу на
дарунки від св. о. Миколая, ви без батька
дуже нещасливі.

ОБИДВА ХЛОПЦІ (падають на коліна перед
ангелом й говорять): Святий Ангеле, угод-
нику Божий. Ми просимо Тебе дуже, не
принеси нам дарунків, а випроси у Бога
волю Україні, її народові. Це буде для нас
найбільший дарунок.

АНГЕЛ П. Б.: Встаньте, діточки. (Встають).
Україна буде вільна, але мусите добре вчи-
тися для неї чесно жити, широко працювати
і у згоді і єдності жити. Ти, Васильку, не
піддавайся більше спокусі, бо це прино-
сить злу славу мамі і всьому українському
народові.

ВАСИЛЬ: Я зрозумів своє зло і свято прися-
гаюсь широко працювати для Церкви
і Неньки України та всього українського
народу.

ОБА АНГЕЛИ: Прощайте, діточки. Ми йдемо
далше в дорогу, а ваші ширі прохання
передамо св. о. Миколаю.

ВСІ: Прощайте, прощайте і просіть у Бога
для нас найцінніший дарунок, — волю
Україні.

МАРІЙКА: Мамо! Ангели такі милі, приємні,
що аж серце радується, як на них ди-
вишся.

АННА: А який чорт страшний! Правда?

МАМА: Дитинко! Ангел — це образ доброго
й чистого духа, радості й веселости. Чорт

— це образ зла, смутку і, злої роботи, та всякого страху. Добрими діточками опікуються ангели, а злими дітьми — опікуються злі духи. Тепер діточки станьмо перед образом святого Отця Миколая, заспіваймо Йому пісню й лятаймо спати, щоб завтра рано встати й піти до церкви.

ВСІ: Добре! Добре! Заспіваймо. (Звертаються до образу Св. О. Миколая).

СЛАВКО: Співаймо! Раз, два, три!

О хто, хто, Миколая любить,
О хто, хто, Миколаю служить,
Тому святий Миколай
У всякий час помагай,
Миколаю!

АНГЕЛ ХОР. (дзвонить і вбігає): Любі діточки! Не лягайте спати. За хвилинку буде у вас св. о. Миколай.

ВСІ (весело говорять): Одержимо дарунки.
Одержимо подарунки.

СВ. О. МИКОЛАЙ (входить з Ангелом П. Б.):
Мир цьому домові і всім, хто живе в ній!
(Робить знак хреста). Як щороку, так і цього я про добрих діточок не забув, а прийшов, щоб їх звеселити на чужині та дати їм дарунки, які вони заслужили своєю працею й наукою.

ХЛОПЦІ: Святий Отче Миколаю! А як тепер у нас на Україні?

СВ. О. МИКОЛАЙ: Тепер на Україні села попалені, міста поруйновані, людське добро пограбоване, люди людей бояться, ходять голодні — крихту хліба у прохожих просять, чоловік не знає, як до чоловіка говорити. Тепер на Україні царство

сатани, який чигає на людину на кожному кроці. Діти бездомні шукають по вулицях родичів, а родичі дітей. Сатана руйнує церкви, безчестить нашу віру, звички наших людей, навіть молитися не дозволяють. Священики, учителі і всі свідомі громадяни в тюрмах чекають смерті. Страх на кожному кроці, плач і скрегіт зубів. — Мільйони людей гинуть по різних тюрмах і таборах в далекому Сибіру. Ворон кряче над трупами помордованих вражою рукою і ніхто їх не ховає, а світ цього не бачить і не чує. Тому, діточки, молитесь до Всевишнього, щоб Господь змилювався над українським страждальним народом, та пошля йому волю і Воскресіння Україні, якого весь український народ терпеливо чекає. (Звертається по цій мові до ангелів): Ви, ангели, принесіть дарунки. Я роздам їх добрим діточкам і тим усім добрим дітям, що сюди прийшли, тим що ходять до церкви і моляться про здоровля рідні, про здоровля борців за волю України та про волю України.

(Тут ангели виходять і вносять кошик з дарунками).

ЧОРТ (вбігає з грюхом): Ге, ге, от і я своїм дітям приніс дарунки.

(Св. о. Миколай роздає дітям дарунки, а чорт свої, а притім чорт додає дещо веселе від себе).

СВ. О. МИКОЛАЙ (по роздачі): Тепер, любі діточки, я вже мушу йти далі, бо мене ждуть ще мільйони українських дітей, які бідують в нужді і великій потребі. Я, любі

діточки, вас умовляю. Будьте чемні, пильні. Слухайте батьків і вчителів, бо лише вони вас ведуть на добру дорогу. Ходіть, діточки, до церкви, просіть Господа про волю України, а Господь вашу просьбу вислухає і, може, наступного року прийду я до вас вже у Вільній Україні. Слава ВСІ: Слава! Слава! Слава!

Україно!